

SANDRA
BERG

Een grijs verleden

EEN GRIJS VERLEDEN

Sandra Berg

*EEN GRIJS
VERLEDEN*

Uitgeverij Zomer & Keuning

ISBN 9789020529142
NUR 340

© 2015 Uitgeverij Zomer & Keuning, Utrecht
Postbus 13288, 3507 LG Utrecht
Eerste druk in deze uitgave © 2008, Uitgeverij Westfriesland, Kampen.

Omslagontwerp Julie Bergen
Omslagillustratie Trevillion Images

www.zomerenkeuning.nl
www.sandrabergh.nl

Alle rechten voorbehouden

HOOFDSTUK 1

Rosa liep over het vochtige zand. Om haar heen was niets dan duisternis. Ze wist niet waar ze was en ze wist niet wat ze hier deed. Ze voelde hoe de kou van het vochtige zand optrok, haar huid binnendrong en haar gewrichten verstijfde. Ze keek om zich heen, maar er was helemaal niets. Alsof ze in een enorm zwart gat ronddwaalde. Ze huiverde.

Ze voelde iets langs haar lichaam strijken. Het voelde koud en glibberig aan. Eerst was het slechts een zachte aanraking, maar al snel werd het meer opdringerig. Ze zag niet wat het was en waar het vandaan kwam. Het voelde als tentakels die hun oorsprong ergens in die duisternis hadden.

Het hield niet op en haar huid raakte geïrriteerd. Ze probeerde het van zich af te schudden, maar het lukte niet. Meer en meer tentakels strekten zich naar haar uit en streelden haar geïrriteerde huid. Haar angst nam toe. De tentakels strengelden zich om haar heen. Ze persten haar lichaam samen en maakten het haar moeilijk om adem te halen. Rosa opende haar mond om te gillen, maar er kwam geen geluid uit. Ze probeerde los te komen, maar haar lichaam gehoorzaamde niet meer. Ik ga dood, dacht ze. Ik ga dood.

Precies op dat moment schoot ze overeind, haar ogen ver opengesperd. Hijgend keek ze om zich heen. Ze zag de contouren van het bed, de stoelen en de klerkast. Naast haar lag Lex. Zijn ademhaling was rustig en ontspannen.

Rosa keek op de lichtgevende cijfers naast haar bed. Nog geen drie uur. Ze zuchtte diep. Nog steeds geen ochtend.

Ze duwde de dekens weg en stond op. Misschien kon ze beneden een kop warme melk met honing drinken. Misschien durfde ze daarna weer te gaan slapen.

Rosa trok een duster aan en liep stilletjes de slaapkamer uit, via de overloop naar beneden. Ze keek niet naar haar dochtertje. Dat had ze in het begin wel vaak gedaan en daarmee onbedoeld Sabine gewekt. Dat wilde ze nu niet doen. Daarom liep ze snel de trap af, regelrecht naar de keuken.

Het was koud in huis. De verwarming stond 's nachts op zestien graden, maar het leek nauwelijks zes graden. Ze rilde en trok de duster dicht.

Ze zette melk in de magnetron, deed er daarna honing in en dronk hem met kleine slokjes op aan de keukentafel. Ze keek door het raam naar buiten, waar de herfst de bladeren van de takken trok en kale, geraamteachtige takken achterliet.

Rosa hield niet van de herfst. Het maakte haar onrustig.

‘Het vallen van de bladeren maakt mensen depressief,’ zei haar moeder altijd. Misschien had ze wel gelijk.

Rosa huiverde opnieuw en dronk haar melk op.

Eigenlijk zou ze nu terug naar bed moeten gaan, maar ze kon het niet opbrengen. Ze stond op en zocht in de witte, oud-Hollandse keukenkastjes naar iets lekkers. Ze had geen honger en ze wist niet eens of ze wel zin had in iets lekkers, maar het gaf haar iets te doen.

Uitstel, riep een stemmetje binnenin. *Je zoekt uitstel.*

‘Zwijg,’ siste ze tegen de stem. Ze kon dat kleine stemmetje in haar hoofd niet uitstaan. Vooral niet omdat het haar confronteerde met de waarheid. Want het was waar dat ze uitstel zocht. Ze zag ertegen op om weer naar bed te gaan. Om weer te gaan slapen. En vooral om weer te gaan dromen.

Ze was bang. De eerste keer dat ze een nachtmerrie had gehad was ze niet zo bang geweest. Ze had zich rot gevoeld en zich afgevraagd wat ze nu precies had gedroomd, maar ze was niet echt bang geweest om weer te gaan slapen.

Maar in de loop van de laatste weken was daar verandering in gekomen. Door de nachtmerries, hield ze zich voor.

Maar ze wist dat ze ook nog ergens anders bang voor was. Ze wist alleen niet precies waarvoor. Was ze bang om te gaan slapen? Bang om niet meer wakker te worden? Of was het de duisternis die haar rillingen bezorgde? Was het nog iets anders?

Ze had het gevoel dat ergens, diep binnenin, de waarheid verborgen lag, maar het lukte niet om haar naar boven te halen. Alsof ze steeds weer door haar handen glipte als ze haar te pakken kreeg. Onwillekeurig dacht ze weer aan de tentakels en huidverde. Hoe kwam iemand aan zo'n belachelijke droom?

Ze vond een pak chocoladekoekjes in de kast en knabbelde er onrustig een paar op. Ze voelde zich er schuldig over. Eigenlijk was ze al minstens zes kilo te zwaar en ze nam zich dagelijks voor om daar iets aan te doen. Maar iedere keer dacht ze opnieuw: nog een koekje. Nog een dropje. Nog één gebakje ... Omdat ik mij niet lekker voel. Omdat ik niet goed in mijn vel zit. Omdat ik moe ben ...

Maar het voornemen was er in elk geval.

Ze kauwde nog een koekje weg, dronk nog een slok melk en ging uiteindelijk toch maar naar boven.

Haar lichaam voelde ijskoud aan toen ze naast Lex in bed kroop. Ze deed het zo voorzichtig mogelijk. Ze wilde hem niet wakker maken. Maar zoals zo vaak lukte het niet.

Lex kreunde even en draaide zich naar haar om. 'Ben je al weer op geweest?'

'Ik heb vervelend gedroomd.'

'Al weer?'

'Ja.'

Lex zuchtte diep. 'Kom eens hier,' zei hij. Hij trok haar naar zich toe en nam haar in zijn armen. Zijn lichaam was warm en rook naar slaap. Heel even koesterde Rosa zich in zijn warmte, maar meteen daarop werd ze ongedurig. De armen om haar heen benauwden haar. Ze verstikten haar, hoewel hij haar helemaal niet strak vasthield. Ze bewoog onrustig om weer los te komen.

‘Wat is er toch?’ vroeg Lex.

‘Gewoon ... weet ik niet. Ik voel mij niet zo lekker.’

‘Misschien moet je eens naar de dokter gaan.’

‘Misschien wel,’ beaamde Rosa, zonder het te menen.

‘Je bent al een paar weken niet in orde,’ ging Lex verder.

‘Ik slaap slecht.’

‘Daar moet een reden voor zijn.’

‘Misschien ben ik vervroegd in de overgang.’ Rosa probeerde er een grapje van te maken, maar Lex bleef ernstig.

‘Je moet met de huisarts gaan praten. Het is gewoon niet goed met je.’

‘Ja ... dat doe ik wel,’ mompelde Rosa. Ze meende het niet.

Want wat moest ze bij de huisarts doen? Zeggen dat ze last had van nachtmerries? Alsof hij er iets aan kon doen.

Maar ze wilde er geen discussie over aangaan. Ze wist dat Lex zich alleen maar zorgen maakte.

Ze stond toe dat hij weer een arm om haar heen sloeg, maar ze vond het nog steeds niet prettig.

Nog lange tijd lag ze met haar ogen opengesperd in bed. Ze zou blij zijn als het weer ochtend was.

‘Het vallen van de bladeren. Daar hebben veel mensen last van,’ verkondigde Rosa’s moeder Lara de volgende dag.

Ze zat tegenover Rosa aan de eettafel met de donkerrode pers in haar seniorenwoning. Het rook naar schoonmaakmiddelen.

Zelfs haar moeder rook naar schoonmaakmiddelen. Ze zag er ook uit alsof ze zichzelf uitgebreid had geschrobd. Een wat rosige, frisse huid, blinkende korte grijze haren, een pas gestreken, pijnlijk schone beige broek en een kraakwitte blouse.

‘Zou het echt dat zijn?’ vroeg Rosa zich hardop af. Ze had haar moeder over haar nachtmerries verteld.

‘Natuurlijk is het dat. Gewoon het vallen van de bladeren. Iedereen heeft daar last van. De een wat meer dan de ander.’

‘Maar het begon in augustus al en toen was het nog zomer.’

‘Kan wel zijn, maar het ging toch richting herfst. Het regende veel in augustus.’

‘Heb jij er dan ook last van?’ wilde Rosa weten. Ze kon het zich niet voorstellen. Haar moeder was ... tja ... hoe zou ze het noemen? Stabiel. Misschien gewoon stabiel. Geen momenten van intens verdriet, woede of vrolijkheid. Gewoon altijd gematigd. Maar haar moeder knikte. ‘Natuurlijk. Ik loop er alleen niet mee te koop.’

‘Nou ja ... ik loop er ook niet mee te koop,’ reageerde Rosa een beetje beledigd.

‘Ach, zo bedoel ik het ook niet, kind. Ik bedoel alleen dat jij het je meer aantrekt. Er meer van maakt dan wat het in werkelijkheid is.’

‘Het is bepaald geen lolletje om steeds nachtmerries te hebben en zo slecht te slapen. Ik ben doodmoe overdag.’

‘Natuurlijk is dat geen lolletje. Dat beweer ik ook niet. Misschien kun je tijdelijk slaaptabletjes gebruiken. Dat wil nog wel eens helpen.’

‘Ik hou niet van slaaptabletjes,’ bracht Rosa ertegenin. ‘Aan slaaptabletjes raak je verslaafd.’

‘Een beetje overdreven,’ vond haar moeder. ‘Ik neem al jaren slaaptabletjes en ik ben niet verslaafd.’

Rosa zuchtte even.

‘Hoef je vandaag niet te werken?’ wilde Lara weten.

‘Vanmiddag pas.’

‘Toch niet weer zo’n ouwe man verzorgen of zo?’

‘Ik verzorg het huishouden bij de mensen. Niet de mensen zelf. Ik ben geen verpleegkundige.’

‘Nee, dat is waar. Misschien zou dat beter zijn. Nu ben je meer een poetshulp ...’

‘Gezinszorg.’

Lara maakte een wegwuivend gebaar met haar hand. ‘Hetzelfde,’ vond ze. ‘Moet je vanmiddag trouwens niet thuis zijn voor Sabine?’

‘Ze komt pas om vier uur uit school. Dan ben ik net klaar. Kan ik haar meteen oppikken.’

Lara knikte even. ‘Goed. Dan is het goed.’ Ze schonk koffie in de porseleinen kopjes met roosjes en schoof het schaalpje met

koekjes wat meer naar het midden van de tafel.

‘Kom ... neem er een paar. Zelf gehaald.’

‘Niet zelf gebakken?’ vroeg Rosa met gespeelde verwondering.

‘Alsof ik daar tijd voor heb ...’

Rosa glimlachte. Lara had nooit zelf gebakken. Zij wel. Het had iets gezelligs vond ze altijd; de warme oven en de zoete geur van versgebakken koekjes. Niet dat ze altijd lukten ... maar toch.

‘Trouwens ... waarom vroeg je je met zo’n vies gezicht af of ik een oude man moest verzorgen? Je komt zelf regelmatig bij zieke oude mannen.’

‘Dat is wat anders. Ik verzorg ze niet. Ik bezoek ze in naam van de kerk. Ik heb heus niets tegen zieke oude mannen. Ik wil ze alleen niet verzorgen.’

‘Gelukkig zijn er genoeg mensen die er anders over denken,’ zei Rosa.

‘Gelukkig wel. Maar het is niets voor mij en niets voor jou.’

‘Hoe weet je nu of het niets voor mij is?’ vroeg Rosa zich hardop af.

‘Ik ken je. Je bent veel te ... nou ja, te gevoelig, zullen we maar zeggen.’

Rosa trok even haar schouders op.

Ze roerde voorzichtig in haar koffie. Het kopje zat tamelijk vol en ze wilde niet knoeien. Haar moeder kon altijd zo zuchten als ze knoeide. En dat gebeurde nogal eens. Ze vroeg zich af of ze een koekje kon nemen zonder al te veel kruimels over de beige vloerbedekking uit te strooien. Ze wist dat haar moeder dan onmiddellijk met de kruimeldief zou gaan rondrennen en dat wilde ze niet. Ze had een hekel aan dat ding.

Maar het waren wel koekjes met een dikke chocoladelaag. Dus nam ze er toch maar een en keek naar haar moeder, die met haar pink omhoog zuinige slokjes koffie dronk.

Was haar moeder altijd zo netjes, zo secuur geweest, vroeg ze zich opeens af. Het was altijd schoon geweest in huis. Dat wist ze zeker. Ze pijnigde haar hersens om meer herinneringen op te halen. Heel erg veel van vroeger herinnerde ze zich niet. Ze was

altijd verbaasd als iemand in haar omgeving allerlei anekdotes over vroeger vertelde. Ze kon soms zelfs aan mensen zien dat ze de hele situatie weer voor zich zagen. Lex was zo iemand. Het leek wel alsof hij zich iedere stap vanaf zijn babytijd nog herinnerde.

Rosa niet. Slechts met pijn en moeite kon ze vlagen van herinneringen ophalen uit haar vervlogen jeugd. En zelfs dan vroeg ze zich af of haar herinneringen wel met de werkelijkheid overeen kwamen. Het leek soms zo verschrikkelijk ver weg. De tijd voor haar zevende was niets anders dan een groot zwart gat. De dingen die ze van die tijd wist, waren haar verteld door haar moeder en door tantes en ooms. Het waren geen dingen die ze zich herinnerde.

Ze wist niet waarom het zo was. Ooit had ze gedacht dat het normaal was om geen herinneringen te hebben aan de tijd dat ze nog zo jong was, maar inmiddels wist ze dat het voor veel mensen anders lag. Voor Lex dus. Maar ook voor andere mensen.

Ze liet haar ogen over de notenhouten dressoir rechts van haar glijden. Over de foto's die daar stonden. Foto's van Sabine natuurlijk. Maar ook een foto van haarzelf als baby en eentje van haar en haar moeder. Waarschijnlijk was ze toen een jaar of zes geweest. Ze stond naast haar moeder met een ernstig gezichtje. Haar blonde haren waren in lange vlechten gebonden en ze droeg een geruit mini-jurkje. Dat jurkje herinnerde ze zich nog. Het was van zachte stof gemaakt en ze had het altijd graag gedragen. Maar de achtergrond, twee enorme Flintstones, de reling die daarachter zichtbaar was en het vele water, herinnerde ze zich niet. Haar moeder had destijds wat langer haar gehad. Blond en golvend. Ze was ook knap geweest, destijds. Ze had iets weg van een filmster, vond Rosa altijd. Zijzelf had helemaal niets weg van een filmster. Meer van een doorsnee moeder en huisvrouw die richting middelbare leeftijd ging.

Maar haar moeder niet. Niet op die foto.

Haar ogen gleden verder, naar de foto van haar stiefvader. Een knappe, stijlvolle man met dik zwart haar en heldere ogen die

een tikje autoritair in de camera keken. Ook hem kon ze zich niet herinneren. Ze had natuurlijk foto's van hem gezien en haar moeder had over hem verteld. Maar ze kon zich hem niet herinneren. Vreemd eigenlijk, gezien haar moeder altijd vertelde dat hij haar als zijn eigen dochter had behandeld. Haar stiefvader was gestorven rond de tijd dat de foto met de Flintstones was genomen. Een ongeluk, had haar moeder verteld.

'Toch is het raar ...' begon Rosa.

'Wat is raar?' vroeg haar moeder. Klonk er iets van onrust in haar stem? Ongedurigheid? Ze wist dat Rosa naar de foto's keek.

'Dat ik mij helemaal niets herinner van de tijd voor mijn zevende.'

'Je was nog een klein kind.'

'Ik herinner mij niet eens dat die foto is gemaakt.'

'Daar hebben we het al vaker over gehad.'

'Weet ik. Maar ik vind het nog steeds raar.'

'Je denkt te veel na. Je piekert te veel. Miljoenen mensen weten niets meer van de tijd dat ze zo jong waren.'

'Lex wel.'

'Zegt hij.'

'Het is zo. Zijn ouders bevestigen het vaak genoeg.'

'Misschien hebben zijn ouders vaak met hem over zijn jeugd gepraat. Herinneringen verteld. Misschien lijkt het daardoor dat Lex zich veel herinnert.'

'Ik weet het niet ...'

'Het doet er trouwens ook niet toe. Neem nog een koekje.' Lara schoof het schaalje richting Rosa, maar Rosa keek weer naar de foto van haar stiefvader.

'Het is toch ook raar dat ik mij Johan niet herinner. Je zegt altijd dat hij een goede band met mij had ...'

'Daar hebben we het al vaak genoeg over gehad. Je was nog te jong.'

'Misschien komt het ook doordat hij stierf. Misschien was dat wel een shock voor mij. Zo'n grote shock dat ik alle herinne-

ringen aan die tijd wegdruckte.’

‘Je denkt veel te veel over de dingen na. Dat heeft helemaal geen zin. Het komt allemaal door het vallen van de bladeren. Dan gaan mensen zich van alles in hun hoofd halen. Het is gewoon zoals het is. Klaar. Neem nog een koekje.’ Haar stem klonk nu bijna dwingend. Dat was iets wat Rosa zich in elk geval herinnerde. Die dwingende klank in de stem van haar moeder.

Ze wist dat ze er beter over kon ophouden. Haar moeder praatte hier niet graag over. Maar de woorden prikten op haar tong. ‘Je hebt altijd verteld dat hij een ongeluk kreeg ...’

‘Dat was ook zo. Kunnen we erover ophouden?’

‘Je hebt nooit verteld welk ongeluk.’

‘Doet dat ertoe?’

‘Ik zou het graag weten.’

‘Je weet dat ik daar niet over wil praten.’

‘Dat weet ik. Maar je moet toch begrijpen dat het voor mij belangrijk is. Zeker nu Sabine dezelfde leeftijd bereikt als ik destijds en deze tijd van het jaar ...’

Haar moeder stond abrupt op en liep de kamer uit, naar de kleine keuken. Ze ging voor het raam staan en keek naar buiten. Haar schouders bewogen krampachtig.

‘Mama ...’

‘Laat me even.’

Rosa zuchtte vermoeid. Waarom was dit zo onbespreekbaar? Had ze maar een zus of een broer ... Met ooms en tantes had ze allang geen contact meer. Er hadden zich nooit problemen voorgedaan, maar vaak liep het gewoon zo.

Het maakte ook niet uit. In het verleden, toen ze wel nog regelmatig bij die mensen kwam, had ze vragen gesteld. Maar ze hadden slechts even naar haar moeder gekeken en gezwegen.

Ze keek naar de rug van haar moeder. Misschien moest ze het er gewoon bij laten. De keuze van haar moeder respecteren.

‘Mama, het spijt me,’ zei ze daarom. ‘Kom ... we praten over andere dingen.’

Haar moeder bleef nog een paar tellen staan, draaide zich toen om en liep terug naar de tafel.

‘Heb ik je al verteld over mijn nieuwe overburen,’ begon ze. Ze probeerde normaal te praten, maar er lag iets kunstmatigs in haar stem en haar houding.

Rosa negeerde het. ‘Nee, wat is er met die nieuwe overburen?’ vroeg ze. Ze veinsde belangstelling, zoals dat van haar werd verwacht.

SANDRA BERG

Een grijs verleden

Is die vage herinnering een droom of werkelijkheid? Het verleden herleeft!

Rosa is getrouwd en moeder van de zesjarige Sabine. Ze is opgevoed door haar moeder en stiefvader. Haar vader ging weg toen ze vier was. Ze kan zich nagenoeg niets herinneren van de tijd voor haar zesde jaar. Ze kent alleen de verhalen van haar moeder. Dit maakt Rosa onrustig. Ze slaapt slecht, heeft nachtmerries en kan de aanrakingen van haar man nauwelijks verdragen.

Dan merkt ze dat een onbekende vrouw haar bespiedt. Ze weet niet wie het is, maar het maakt haar bang. Als Rosa met de vrouw in gesprek raakt, komen flarden uit een grijs verleden terug. Maar ook de herinnering aan een afschuwelijke gebeurtenis komt naar boven. Rosa besluit haar moeder te confronteren met het échte verhaal.

Sandra Berg woont in Zweden. Zij heeft reeds vele romans en thrillers op haar naam staan. Eerder verscheen van haar bij Uitgeverij Westfriesland *Cathy's Dilemma* en *Een kwestie van vertrouwen*.

NUR 340

ISBN 978-90 205 2914 2

9 789020 529142

Z&K

www.zomerenkeuning.nl